

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Subditus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Stupiditas figuram dicitur M. Tullius alteram in indolis... Megarensis sit prudentior, quid dicitur quod dicitur...

Stupor est iniquis discernere... Stupor est iniquis discernere... Stupor est iniquis discernere...

Subditus... Subditus... Subditus... Subditus... Subditus...

Subditus... Subditus... Subditus... Subditus... Subditus...

Porcum immola. Plautus in Menachmis in porcum sanctum & sacrum immolare... Saturnia lemae. Kepongi liquet... In cacutiens ac stupido dicitur, praesertim in eos, qui a patre...

Stupor.

DEFINITIO ET ETYMOL.

Stupor, Graece δαμνος, id est, dauplin. Stupeo dicitur. Est autem Stupor, admiratio vehemens, secundum Arist. lib. 1. de Topica... Stupor est timor inconferre imaginationis secundum B. Thom.

EXEMPLA BIBLICA.

Stuporis exempla: 1a. c. Gen 27. 9. 33. Regina Saba. 2. Paralip. 9. 2. 4. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Subditus.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Subditus, Graec. ὑποδουλος, id est, subdo, dicitur. Subditus proprie dicitur, qui ratione domicilii subiciuntur. Cass. in Clem. 1. de foro compet. de ver. subditos.

PATRUM SENTENTIAE.

Tales sese, qui praesunt, exhibeant, ut quibus subiecti occulta quae sua proderent non erubescant, & quum tentationum fluctus parvuli tolerant, ad pastorem mentem, quasi ad patris sinum recurrant. Greg. in psal. Curandum est, ut rectorem subditis, & matrem pietas, & patrem exhibeat disciplina: atque inter haec sollicita circumspectione providendum, ne aut districtio rigida, aut pietas sit remissa. Ibid. Sit erga subditos sollicitudo laudabilis: exhibeatur cum mansuetudine disciplina, sit cum discretione correctio: iram benignitas mitiget, benignitatem zelus exacuat: & ita alterum conducitur ex altero, ut ne immeritata disciplina remissa, in re sparsa. Non erit caro subiecta: anime nec vitia rationi, si animus non est subditus Creatori. Tunc autem recte nobis subiciuntur, anima, quae sub nobis sunt, si non subiciuntur ei, a quo nobis illa subiecta sunt: Ibid. lib. 1. sum bon. Talis vicissitudo recipitur, qui amanti domino ferunt noluerunt, audientibus inimicis iusto iudicio probarentur esse subiecti. Cass. sup. 1. sub. 10. 4.

BIBLICA EXEMPLA.

Subditi Principem facile imitantur. Prov. 29. 2. Ecles. 10. 2. Exempla: Populus Saulis. 1. Sam. 15. 9. Subditi Ieroboam. 1. Reg. 12. 1. 13. 30. 14. 16. Maiores natu Israel. 2. Reg. 10. 5. Subditi Manassis. 2. Reg. 22. Subditorum erga Regem amor & reverentia, Exempla: Davidis milites. 2. Sam. 21. 27. Subditorum erga magistratum officia: I. Agnosce gubernatores suos, non casu, sed Dei consilio praefectos esse. Exempla: David agnoscit Saulum pro Christo Domini, 2. Sam. 24. 2. 5. 6. 7. 8. 9. Abilai similiter Davidem, 2. Sam. 10. 21. Mephiboseth, 2. Sam. 21. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

NNNN 4

ferb. 26. 27. Adonias. 1. Reg. 2. 15. Populus Israel. 3. 28. Dan. *Dav. 2.*
 37. II. Faore & amore eos prosequi. *Exempla:* Iacob. *Gen. 27. v. 7. 10.*
 Mulier Thecutis. *Sam. 14. v. 4. 5. c. 9. 22.* Ethai. *15. 21.* Chulai. *v. 31.*
 32. 33. Berzellai. *19. v. 31. 32.* Elaias. *2. Reg. 19. 6. c. 29. 7.* Mardocheus.
Esh. 2. v. 21. 22. Daniel. *6. 21.* Præstare legibus, & mandatis eorum pici-
 tati & honorifici contententis debitam obedientiam. *Exempla:* Ru-
 benite & Gadite. *Ios. 2. v. 16. 17. c. 21. 2. 2. 4.* Ithai. *16. v. 18. 18.* Iserui
 Dauis. *2. Sam. 15. v. 13. 14.* Banaias. *1. Reg. 2. 25.* Nuntius Afa. *15. 22.*
 Milites Iehui. *1. Reg. 10. 25.* IV. Conferre sumptus ad gubernationem
 necessarios, tributum, vectigal, census, decimas, & similia pro diuer-
 sa politiarum ratione. *1. Sam. 8. v. 11. c. Matr. 22. 21. Rom. 13. 7. V. A-*
 quo animo accipere eorum sententiam, & iustas penas, propter vio-
 latis leges. *Exempla.* Semai. *2. Sam. 19. v. 10.* Mephiboleth. *v. 27. 28.*
 VI. Timere eos, & leuora quæ iam errata iis coadonare, ac tolerare
 eorum iniurias, & sibi temperare ab eorum exere. *Exempla:* Ithael.
Ios. 4. 14. Populus Saulis. *1. Sam. 11. 7.* Dauis. *2. 4. v. 9. 10. 11. c. 26. 6.* Gen-
 tium. *Paral. 14. 17.* VII. Petere à Magistratu auxilium & defensionem.
Exempla: Mulier Thecutis. *2. Sam. 14. 4.* Mulier quædam. *1. Reg. 26.*
 Sunamitis. *8. 3.* VIII. Externis gestibus suam erga Magistratum de-
 clarare reuerentiam. *Exempla:* Iacob. *Gen. 28. 4. 4. 7. 7.* Fratres Ioseph.
59. v. 18. Nathan & Bethseba submissio in terram vultu adorant Da-
 uidem. *1. Reg. 2. v. 23. 31. IX.* Imitari pietatem & ceteras virtutes bo-
 norum gubernatorum. *Exempla:* Iheremias. *Ios. 24. 31.* Subditi Iosif. *2.*
Paral. 34. 35. Eccl. 10. 2. X. Orare pro Magistratu, & felicissima que-
 que ei precari. *Exempla:* Subditi Saulis. *1. Sam. 10. v. 24.* Banaias. *1.*
Reg. 1. v. 47. Subditi Salomonis. *v. 30.* Subditi Ioas. *2. Reg. 11. 12.* Chal-
 dai. *1. Jer. 29. v. 7.* Satrapæ Regis. *Dan. 3. vers. 9.* Regina Balthasar. *vers.*
10. Satrapæ Darii. *vers. 6.* Daniel. *vers. Baruc. 1. v. 11. Tim. 2. vers.*
1. 2.

SENTENTIAE HISTORICAE.

Adversum fortuita subditi solent aspectu principis refoueri. *Tu-
 cit. Ann. lib. 15.*
 Non in quos necessitas feruire cogit, sed quos obtemperare sua
 quæque voluntas adegit, sunt in agendo patiendoque à suspitione
 omni assentioneque vacui: nunquamque imperia detrectant, nisi
 violenter contumeliosque sint habiti. *Herod. in Commodo.*
 Subditi, quantum licet, principum sequuntur cupiditates: idque
 lex eis est & honor, quod principibus visum fuerit. *Nicoph. Greg. hist.
 lib. 10.*
 Non animaduertit, nihil neque arma, neque multitudinem sub-
 ditorum, sine eorumdem beneuolentia conducere: quoniam hæc
 ipsa, si fides abest, tanto minus tutæ esse, quanto sunt plura. *Dion.
 lib. 37.*
 Princeps qui dominatum prius amissum, arsis inuadit, trucu-
 lentior quam antea in subditos, tanquam aduersus defectores, & in
 tempore rebellaturos apparer. Illi autem, quamuis feruio suæ, pa-
 tientiam abrumunt, arripit principem circumueniunt, cui nec
 aliud subsidium est, quam pernicitas equorum, quibus seque & suos
 aufert. *Tacit. hist. Ann. lib. 12.*
 Quomodo sterilitatem aut nimios imbres, & cetera naturæ ma-
 la, ita luxum vel auaritiam dominantium tolerare. Vitia erunt donec
 homines, sed neque hæc continua & meliorum interuentu pen-
 santur. *Tacit. hist. lib. 4.*
 Omnino præstat, Deoque gratius est, vt subditi pro legitimo Im-
 peratore pugnent, quam cum seditioso ac ciuilibus belli auctore se
 contendant. *Nicot. Isaac. Angel. lib. 1.*
 Omnibus meliorem fortem desiderare permiffum est: sed debet
 etiam vnusquisque, quod cuique dedit fors patienter tolerare: alioqui
 si cuius alterius imperio subiecto ad libertatem aspirare liceat,
 omnia dominatus atque imperiorum iura peruerti atque confundi
 necesse est. *Fr. Guicciard. hist. 1. 2.*
 Vide Magistratus, Princeps, Rex.

Substantia.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Substantia, Græce *ὀντομασία*, & dicitur. Est autem substantia,
 quæ proprie & principaliter & maxime subsistere dicitur: & quæ
 neque in subiecto est, neque de subiecto dicitur. *secundum Arist. in
 Prædicam.*
 Substantia est res habens quidditatem, cui debetur esse per se, &
 non in alio scilicet subiecto. *Secundum B. Thom. prima parte. q. 3.
 art. 5.*

SENTENTIAE PHILOSOPHICÆ.

Essentia est reiforma, cuius ratio definitio est, ac id essentia cuius-
 que dicitur. *Metaph. 1. 4. c. 8. T. 15.*
 Essentiam materiei expertem rationem appello. *Metaph. 1. 6. c. 7.
 T. 33.*

Quod quidem est id est eius essentia. *Metaph. 1. 4. c. 8. T. 15.*
 Vt hoc verbum est, omnibus conuenit, non tamen eodem
 sed huiusmodi & maxime illis vero secundo loco, nec
 quid esse, & plane & omnino categoriæ essentia conuenit
 ex parte ceteris *ibid. T. 4.*

Substantia, quæ & proprie & primùm, & maxime proprie
 est quæ nec in subiecto villo dicitur, nec in subiecto villo
 dam homo, quidam equus. Secundo autem loco substantia
 tur species eam in quibus quæ primæ nominantur, nature
 temque rerum formarum genera in *Categor. 1. 4. c. 5. de
 Substantiis.*

Substantia primis naturis atque substantiis, nihil locum
 teris omnibus. Porro secundam substantiarum speciem
 stantia est, quam genus: quoniam ad primam naturam
 cedit. *ibid.*

Primæ substantiæ, quia ceteris subiectis sunt, reliquæ
 de iis dicuntur, aut in eis sunt: idcirco maxime substantia
 nominatur. *ibid.*

Essentia dicitur esse simplicia corpora, vt terra, vitæ
 & si quæ sunt generis eiusdem: & vno nomine conueniunt
 his constant animalia, & demonia, eorumque partes. Hæc
 omnia ex eo essentia vocantur: quod non de subiecto dicitur
 de eis cetera. *Metaph. 1. 4. c. 8. T. 15.*

Quo modo essentia dicitur, tum id quod postmodum
 citur, quod quidem iam de alio non dicitur, tum id quod
 est, nec separari ac coniungi potest: qualis est cuiusque
 species *ibid.*

Tres sunt essentia: Materia, quæ hoc aliquid est, quod
 videtur: quæ enim tactu vnium sunt, non copulata
 sunt quæ subiectum: Natura, quæ & hoc aliquid est, &
 dam, ad quam ortu peruenitur: tertia quæ ex his
 dem est in rebus singulis, vt Socrates, vt Callias. *Metaph.
 1. 4. c. 8. T. 14.*

Fit vt species magis quam genus nomen obtineat
 vero species nulla carum, quæ genera non sunt, magis
 substantia est. *Categor. 1. 4. c. 5. de Substantiis.*

Iure post primas essentias, species sola ac genera essentia
 nominantur. Hæc enim sola eorum quæ dicuntur, quæ
 substantia, explicant atque declarant. *ibid.*

Quoniam ceteris omnibus primæ substantia subiectum
 niamque reliqua de eis omnia dicuntur, vel insunt in ipsa
 causam principales dicuntur. *ibid.*

Hoc omni substantia commune est, non inesse in
 Hoc essentia ipsi & differentis tribuuntur, vt de quibus
 dicuntur, vt *variosius* dicuntur. Omnes enim quæ
 cendi rationes, aut de indiuiduis, aut de formis dicuntur. *ibid. v. 15.*

Hoc substantia est proprium maxime, vna cademque
 numero, vim habere accipiendi contraria: ita vt contrarium
 um, quæ non sunt substantia, nihil quisquam afferre
 vnium idemque manens contraria possit accipere. *Metaph.
 1. 4. c. 8. T. 15.*

Naturæ ac essentia hoc proprium est, vim habere
 contraria immutatione sui, cum vnium & idem manent
ibidem.

Hæc sunt quæ substantiam, & id quod vnium est
 sequuntur, significare hoc aliquid & vnium quidam
 turam *1. 1. de reprob. Seph. c. 6.*

Essentia dicitur, si minus pluribus modis, ac ceteris
 xime. Nam & rei natura, & quod vniuersale est, &
 cuiusque essentia videtur esse, & quarum horum id quod
 Subiectur autem suæ subiectum est id, in quo ceterum
 ipsum vero in alio iam non dicitur. *Metaph. 1. 4. c. 8. T. 7.*

Id quod primum subiectur, essentia videtur esse
 quodammodo materia dicitur: alia vero forma: tertia
 his constat. *ibid.*

Essentia tres sunt: vna quæ sensibus subiectur, cuius
 est, alia interit, quam omnes esse concedunt: quo in
 quæ stirpibus nituntur, & animalia. *Altera* vero in quæ
 necessario habenda sunt, siue vnium, siue multa sint. Aliæ
 immobilis: hæc quidem separari se iunguntque vnium esse
 partim in duas diuidunt: partim naturam vnium esse
 cies, reque Mathematicorum: partim ex his Mathematicorum
 modo. Ac illæ quidem quoniam mouentur, Physicæ proprie
 in quibus versetur: hæc autem alii Philosophi, si multum
 mune principium est. Essentia vero quæ subiectum est, &
 bilis. *Metaph. 1. 4. c. 8. T. 5. c. 6.*

Aburdum est, aut potius fieri non potest, vt quod
 est, essentia principium efficiatur, camque antecel-
 tum cum Categoriarum omnes ea posteriores sint. *Metaph.
 1. 4. c. 8. T. 13. c. 1.*

Ex essentia ratione cetera esse dicuntur, tum id quod
 præditum est, tum id quod quantitate, ceteraque
 do dicuntur. Omnia enim essentia rationem in se
Metaph. 1. 4. c. 8. T. 14.